

تستی

۱. «حقیقه»، «مانعة الجمع» و «مانعة الخلو» از تقسیمات قضیه است. د ۷۰
۲. «موجب بودن صغرا و کلیت یکی از دو مقدمه» و «اختلاف مقدمتین در کیفیت و کلیت کبرا»، به ترتیب، شرایط شکل قیاس اقترانی است.
۳. کلی‌ای که خارج از ذات افراد ولی اعم از ذات افراد است چه نام دارد؟
۴. در مقام تعریف یک شیء، اگر به بعضی از اجزاء ماهیت شیء مورد نظر دست یابیم، چنین تعریفی نام دارد.
۵. اگر به بعضی از اجزاء ماهیت شیء مورد نظر دست یابیم، چنین تعریفی نام دارد.

تشریحی

۱. «قیاس استثنایی» را با ذکر مثال تعریف نمایید.
- به قیاسی گفته می‌شود که در آن نتیجه یک جا در یک مقدمه ذکر می‌شود مثل: اگر آهن فلز است در حرارت منبسط می‌شود لکن آهن فلز است، پس در حرارت منبسط می‌گردد.
۲. رابطه بین «تجربه» و «قیاس» را تبیین کنید.
- هر تجربه متضمن قیاسی است. تجربه از مقدمات قیاس‌های آشکار است و خود متضمن قیاسی پنهان است. تجربه آمیخته‌ای است از عمل حس و مشاهده مستقیم و عمل فکر که از نوع قیاس است.
۳. مغالطه «لفظی» و «معنوی» را تعریف کنید و برای مغالطه لفظی مثال بزنید.
- لفظی آن است که منشا مغالطه لفظ باشد مثل اینکه کلمه «شیر» را حد وسط قرار دهند، ولی مغالطه معنوی آن است که به لفظ مربوط نیست.
۴. شباهت و تفاوت «قضیه حملیه» و «قضیه شرطیه» را بنویسید.
- وجه شباهت: هر دو قضیه، دارای دو طرف و یک نسبت می‌باشد. (۱ نمره)
- وجه تفاوت: ۱. نوع رابطه در قضایای حملیه، رابطه اتحادی است که با کلمه «است» در زبان فارسی بیان می‌شود ولی در قضایای شرطیه، حکم به ثبوت چیزی برای چیزی نشده است بلکه حکم شده است به مشروط بودن مفاد یک قضیه به مفاد قضیه دیگر.
۲. در قضیه حملیه هر یک از دو طرف مرکب تام خبری نیست ولی در قضیه شرطیه هر یک از دو طرف یک مرکب تام خبری است.
- توجه: یک تفاوت کافی است، (۱ نمره)

۵. قضایای متناقضین و داخلین تحت التضاد را تعریف کرده و برای هر کدام مثال بزنید.

اگر دو قضیه هم در کم و هم در کیف و هم در ایجاب و سلب با هم تفاوت داشته باشند متناقضین هستند مثل هر انسانی تعجب کننده است و بعضی انسانها تعجب کننده نیستند. اما اگر هر دو در کیف اختلاف داشته باشند ولی در کم متحد باشند و هر دو جزئی باشند داخلین تحت التضاد هستند مثل بعضی انسانها تعجب کننده هستند و بعضی انسانها تعجب کننده نیستند.

۶. قضیه «طبیعی» چیست و در چه علمی کاربرد دارد؟

قضایایی که موضوعشان طبیعت کلی است و طبیعت کلی از آن جهت که یک کلی است و در ذهن است موضوع قرار داده شده قضایای طبیعی نامیده می‌شود. قضایای طبیعی تنها در فلسفه الهی کاربرد دارد.

۷. دو صورت شکل چهارم از اشکال قیاس را بنویسید.

۱. هر دو مقدمه، موجه و صغرا، کلیه باشد.

۲. مقدمتین در ایجاب و سلب اختلاف داشته باشند و یکی از دو مقدمه کلیه باشد.

۸. «عکس مستوی» موجه کلیه و «عکس مستوی» سالبه کلیه، چه قضیه‌ای است؟

عکس مستوی موجه کلیه: موجه جزئیه - و عکس مستوی سالبه کلیه: سالبه کلیه

۹. اقسام سه گانه «حجت» را نام برده، یکی را تعریف کنید.

تمثیل: سیر از جزئی به جزئی است. قیاس: سیر از کلی به جزئی است. استقراء: سیر از جزئی به کلی است.